Projekt

Druk nr 587

Uchwała Nr ……..…

Rady Miasta Piły

z dnia ……..…….

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017- 2020

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i poz.1579) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.) **Rada Miasta Piły uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Piły.

§ 3. Uchwała obowiązuje z dniem podjęcia.

Radca Prawny

/ - / Łukasz Czarny

Uzasadnienie

do Uchwały Nr ……..……..

Rady Miasta Piły

z dnia ……..……

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy obowiązek uchwalania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten określa sposób realizacji przez gminę zadań w zakresie wyznaczonym przepisami tej ustawy.

Całokształt działań objętych Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii koordynuje Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile.

Program ten będzie realizowany przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile przy współpracy z wyspecjalizowanymi w realizacji programów profilaktycznych instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

z up. PREZYDENTA MIASTA

/ - / Krzysztof Szewc

Zastępca Prezydenta

Załącznik

do uchwały nr …….……

Rady Miasta Piły

z dnia ……..

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Pile

na lata 2017- 2020

I. Wprowadzenie.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Pile na lata 2017- 2020 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania i nadużywania oraz uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Podstawą prawną działań związanych z zapobieganiem narkomanii w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Akt ten stanowi, iż zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii należą do zadań własnych gminy. Zadania te obejmują w szczególności: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą. Mają na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych.

W 2016r. ogłoszony został Narodowy Program Zdrowia na lata 2016- 2020. Jego celem strategicznym jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

Działania Podejmowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dotyczą następujących obszarów:

1) profilaktyki uniwersalnej, która ma na celu przeciwdziałanie inicjacji narkotykowej prowadzonej poprzez działalność edukacyjną i informacyjną wśród całej społeczności lokalnej, ograniczanie lub eliminowanie czynników sprzyjających zachowaniom ryzykownym oraz wzmacnianie postaw prozdrowotnych (adresowanej do szerokiego grona odbiorców, szczególnie do młodzieży szkolnej);

2) profilaktyki selektywnej, która ma na celu działanie profilaktyczne wśród jednostek i grup podwyższonego ryzyka, które narażone są na ryzyko wystąpienia problemów związanych z używaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych (adresowanej do jednostek lub grup, które w większym stopniu narażone są na problemy wynikające z używania narkotyków i substancji psychoaktywnych);

3) profilaktyki wskazującej, której celem jest działanie profilaktyczne skierowane do jednostek i grup, które demonstrują symptomy problemów narkotykowych (osoby używające narkotyków i substancji psychoaktywnych, niekoniecznie będące osobami uzależnionymi).

Istotą strategii przeciwdziałania narkomanii winno być prowadzenie profilaktyki na wszystkich trzech poziomach.

Celem prowadzonych działań profilaktycznych winno być ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych, zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

II. Diagnoza problemu używania narkotyków i substancji psychoaktywnych w Polsce.

W 2015 roku, na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zostało przeprowadzone badanie na reprezentatywnej próbie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat (trzecie klasy gimnazjum) oraz 17-18 lat (drugie ponadgimnazjalne).

Pomiar został przeprowadzony w ramach międzynarodowego programu badawczego „Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach na temat Alkoholu i Narkomanii" (ESPAD) przez Instytut Psychiatrii i Neurologii. Celem badania był przede wszystkim pomiar rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych przez młodzież, ale również zbadanie opinii i postaw młodych osób wobec substancji legalnych, jak i nielegalnych.

Badania ankietowe w szkołach dostarczają informacji o rozpowszechnieniu eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych. Realizowane są co 4 lata, od 1995r. (kolejno w roku: 1995, 1999, 2003, 2007, 2011, 20155) wśród uczniów dwóch roczników - wiek: 15-16 lat i 17-18 lat.

Celem badań, jest monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, a także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Próba ogólnopolska liczyła 3526 uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz 2770 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Przynajmniej raz w ciągu całego życia używało tych substancji 24,3% młodszych uczniów i 37,3% starszych uczniów.

Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia wśród substancji nielegalnych jest amfetamina- ok. 4,6% wśród uczniów gimnazjów i 8,3% wśród uczniów szkół wyższego poziomu.

Aktualne używania substancji nielegalnych, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia.

W klasach trzecich gimnazjów przynajmniej raz wżyciu używało tego środka 25% badanych, w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie używał go 19% uczniów, natomiast w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie używało przetworów konopi 10% uczniów.

W klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych- 43% przynajmniej raz w życiu używało przetworów konopi, w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie używało tej substancji 32% badanych natomiast w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie używało przetworów konopi 15% uczniów. W zakresie używania przetworów konopi obserwowaliśmy podobne tendencje w obu grupach wiekowych, jednak wyniki w 2015 r. sugerują odmienności. Wzrost wszystkich trzech wskaźników w młodszej grupie uległ zahamowaniu, podczas gdy w starszej tylko odsetki używających w czasie ostatnich 30 dni nie uległy zmianie. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie, jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Używanie przetworów konopi (wiek 15- 16 lat)

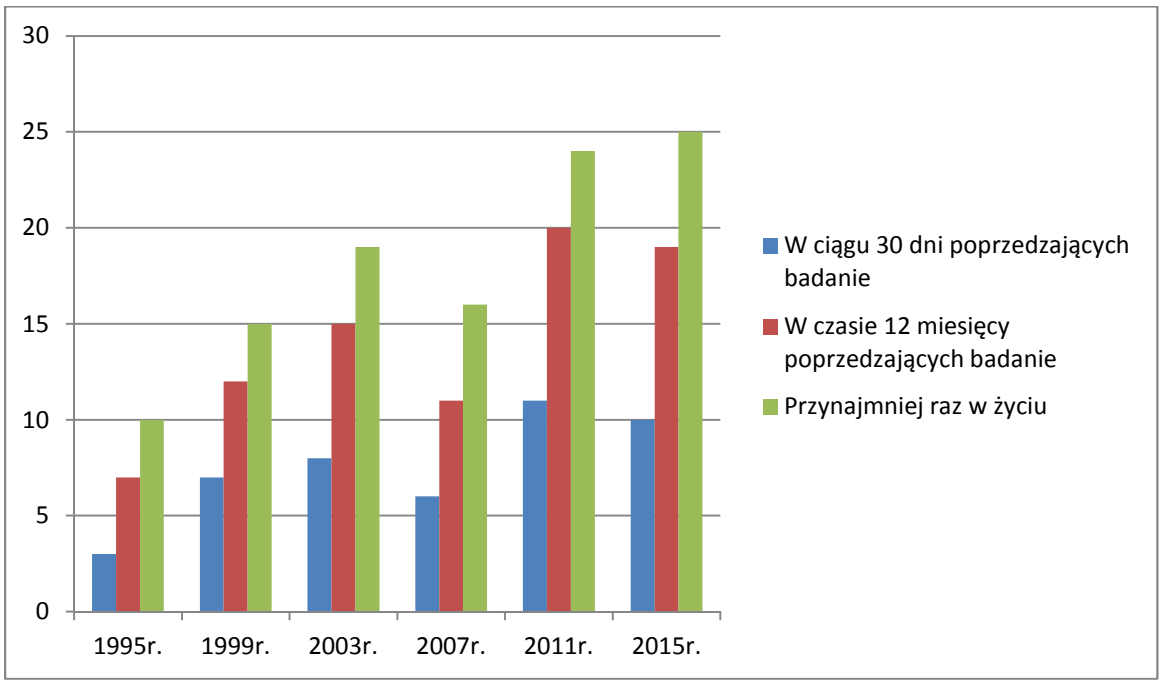

Używanie przetworów konopi (wiek 17- 18 lat)

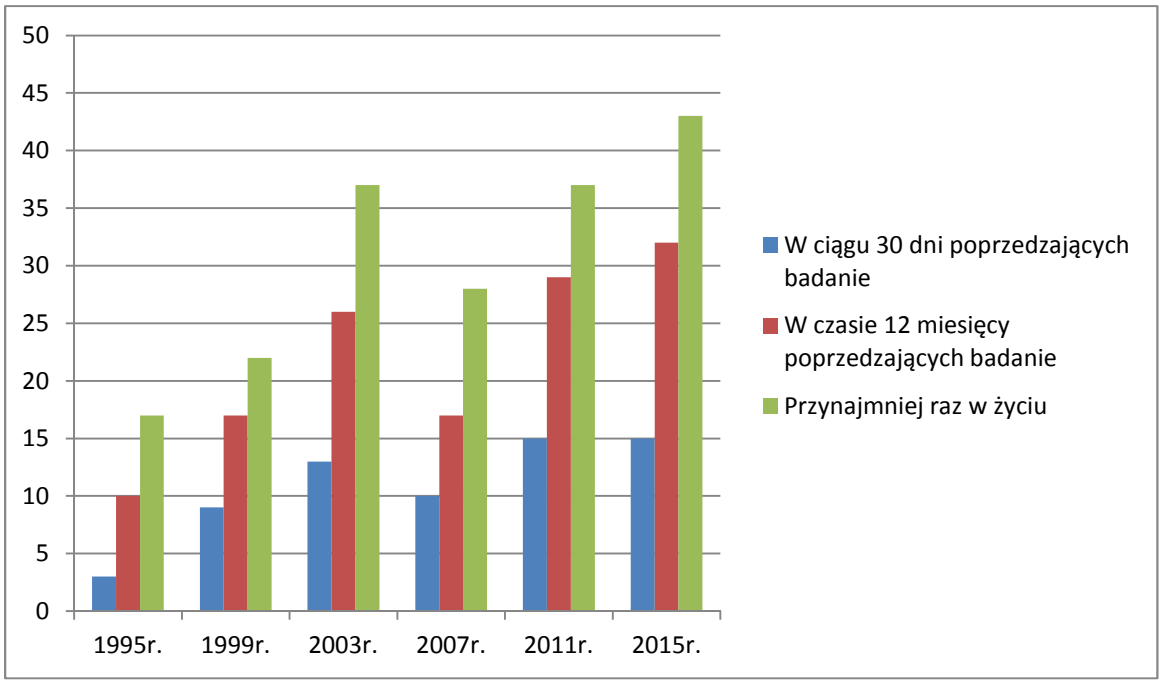

Inne wskaźniki problemu marihuany i haszyszu, takie jak postrzegana dostępność czy oferty tych substancji, jak również zasięg używania ich w otoczeniu badanych, wykazują podobne tendencje jak rozpowszechnienie używania. W młodszej grupie w 2015 r. zaznaczył się spadek, w starszej stabilizacja lub lekki wzrost. Potwierdza to tezę o zahamowaniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród piętnasto-szesnastolatków oraz przynajmniej zmniejszenie tempa wzrostu wśród starszych badanych.

Używanie przez przyjaciół, postrzegana dostępność oraz oferty użycia przetworów konopi (wiek 15-16 lat)

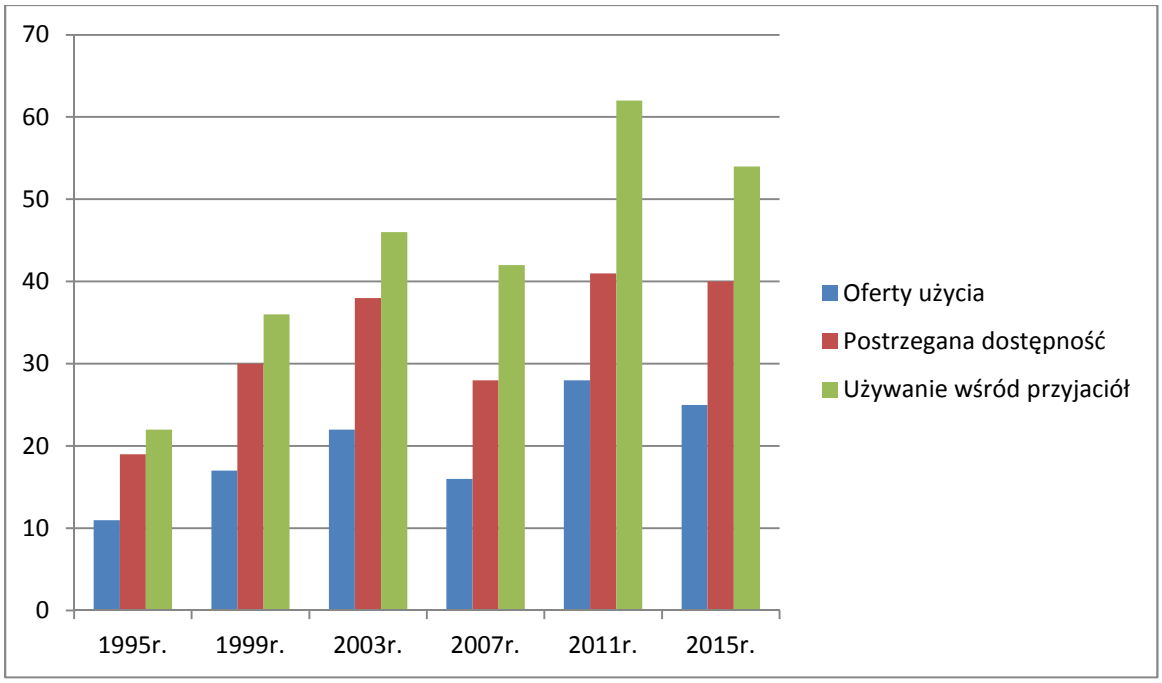

Używanie przez przyjaciół, postrzegana dostępność oraz oferty użycia przetworów konopi (wiek 17-18 lat)

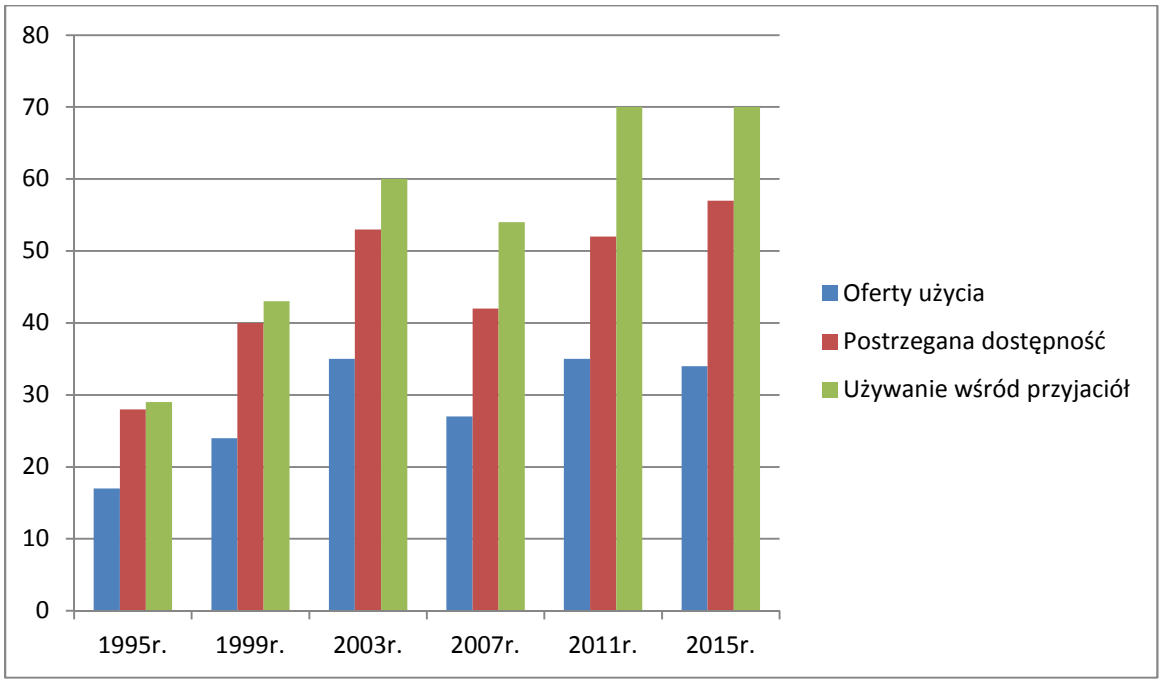

W obszarze oceny ryzyka, związanego z używaniem substancji, obserwowaliśmy spadek odsetków badanych, przypisujących używaniu marihuany lub haszyszu duże ryzyko. Ten niekorzystny trend w 2015 r. uległ zahamowaniu. Odsetki przypisujących duże ryzyko regularnemu używaniu przetworów konopi nawet wzrosły.

Ocena ryzyka związanego z używaniem przetworów konopi- „duże ryzyko" (wiek 15-16 lat).

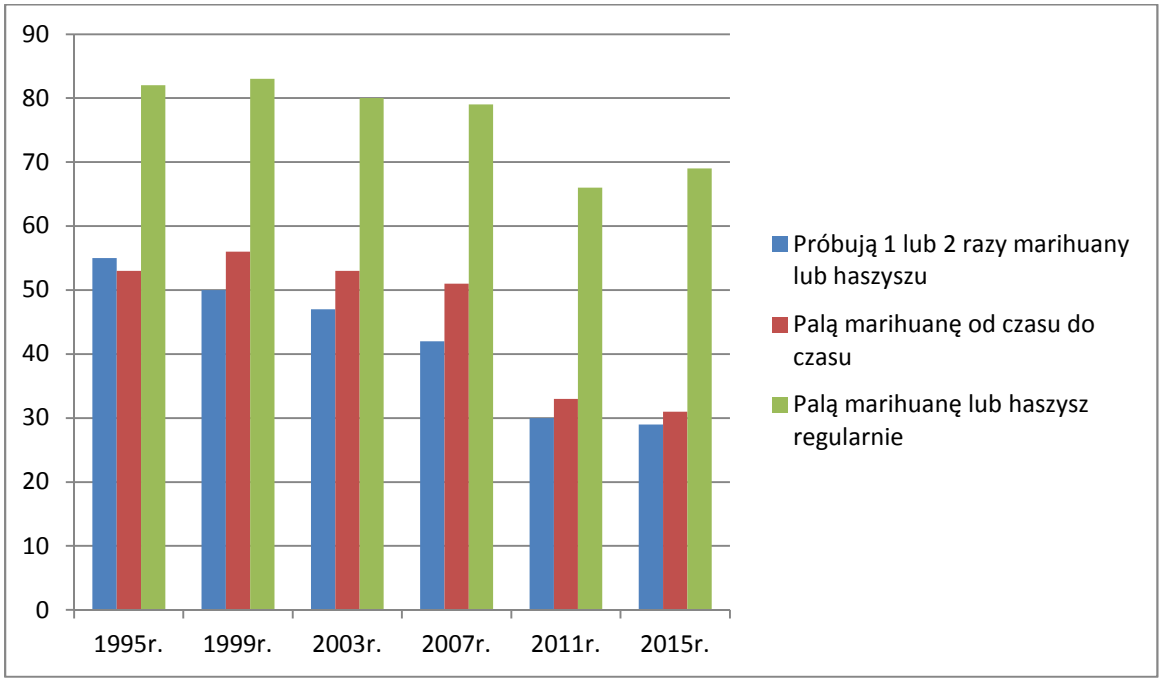

Odsetki uczniów, którzy używali dopalaczy, są niższe niż odsetki używających przetworów konopi. Nie odnotowano wzrostu tych odsetków między 2011 i 2015 r.

Wśród starszych uczniów obserwuje się nawet spadek rozpowszechnienia używania tych substancji na przestrzeni całego życia oraz w czasie ostatnich 12 miesięcy.

Odsetki uczniów, którzy używali dopalaczy w czasie ostatnich 30 dni (wiek 15- 16 lat)

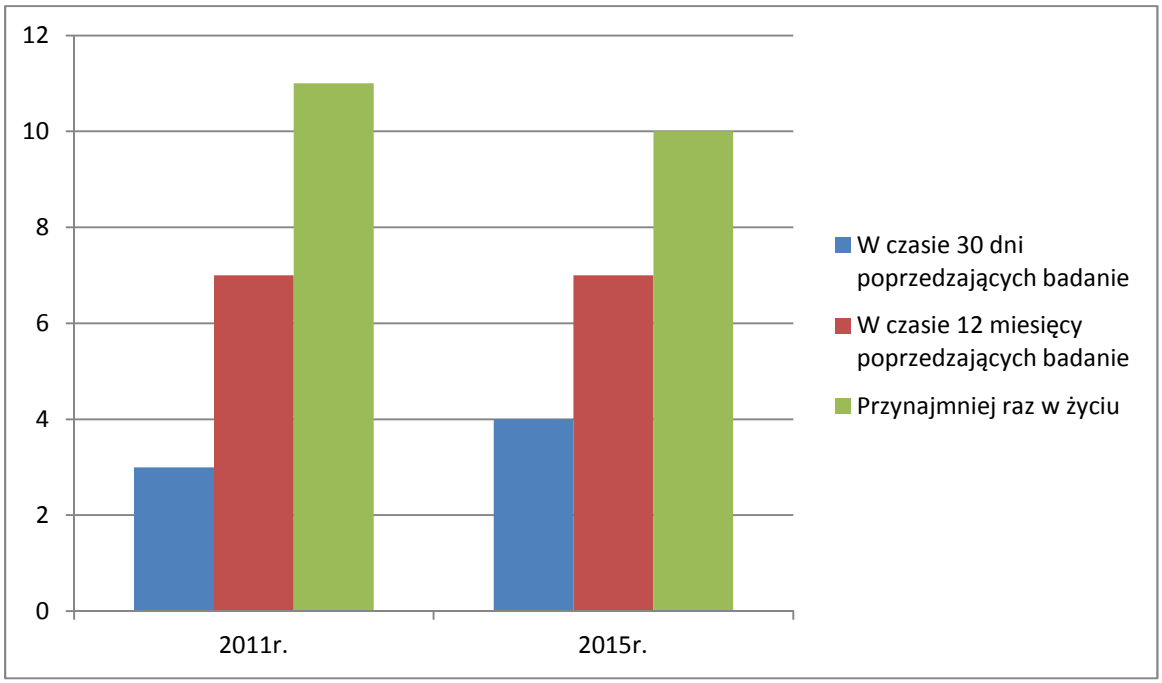

Odsetki uczniów, którzy używali dopalaczy w czasie ostatnich 30 dni (wiek 15- 16 lat)

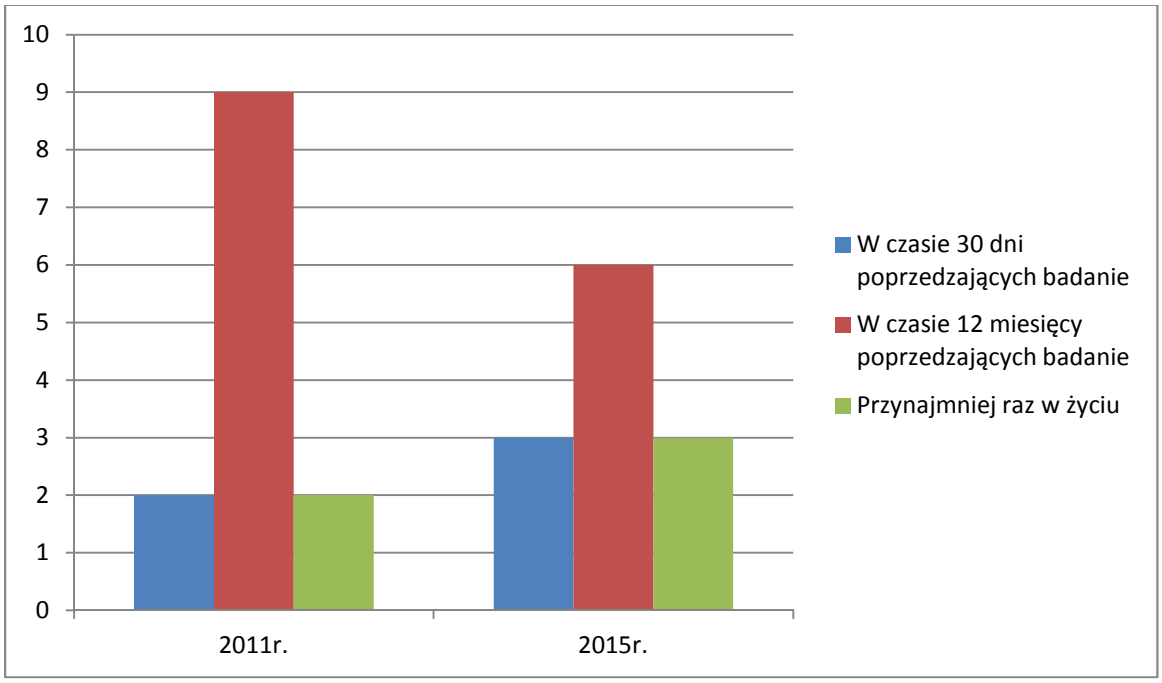

Podsumowując wyniki, rozpowszechnienie używania substancji nielegalnych jest znaczne, chociaż o wiele niższe niż legalnych- spośród substancji nielegalnych najbardziej rozpowszechnione są przetwory konopi.

Zahamowaniu uległ trend wzrostowy rozpowszechnienia używania przetworów konopi. Nastąpił spadek dostępności przetworów konopi wedle opinii gimnazjalistów i lekki wzrost według ocen starszej młodzieży. Zahamowaniu uległ trend spadkowy przekonań o dużym ryzyku, związanym z używaniem przetworów konopi, wśród gimnazjalistów.

Nie odnotowano wzrostu rozpowszechniania używania dopalaczy w stosunku do 2011 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, można wysnuć następujące wnioski: Zahamowanie niekorzystnych tendencji w zakresie używania marihuany może oznaczać efekt nasycenia. Nie bez znaczenia są też zapewne działania profilaktyczne. Zahamowanie niekorzystnych tendencji w postrzeganiu ryzyka związanego z używaniem marihuany można próbować przypisać, przynajmniej w części, efektom przekazów profilaktycznych. Brak wzrostu rozpowszechnienia używania dopalaczy dostarcza argumentów, przemawiających za tezą, że fala zatruć w pierwszej połowie roku miała charakter incydentalny, związany z delegalizacją szeregu tych substancji.

III. Diagnoza problemu używania narkotyków i substancji psychoaktywnych w Pile.

Informacje uzyskane z wybranych instytucji wskazujące na problematykę narkotykową w Pile.

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Pile

Przestępstwa narkotykowe na terenie Piły	**2014**	**2015**	**I poł. 2016 r.**
Postępowania wszczęte	84	93	46
Przestępstwa stwierdzone	566	135	74

Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Pile wynika, na przełomie lat 2014 do I poł. 2016 r. wzrosła ilość wszczętych postępowań związanych z narkotykami, natomiast liczba stwierdzonych przestępstw wyraźnie wykazuje tendencje malejącą.

Dane z Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile.

Ilość osób zgłaszających się do punktu konsultacyjnego z problemem narkotykowym.

Klienci	Kolejne lata		
	2014r.	2015r.	2016r. (I połowa)
Ogółem	78	68	28
Młodzież do 18 r. ż.	30	19	11
Osoby dorosłe	48	49	17

Liczba osób zgłaszających się do OPiRPA z powodu problemów narkotykowych ma charakter malejący.

Dane uzyskane ze Stowarzyszenia „Monar" Poradni Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Pile.

Liczba pacjentów

Liczba pacjentów	Kolejne lata		
	2014	2015	2016 (I połowa)
Ogólna liczba pacjentów	490	480	307
Liczba pacjentów z problemem używania lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych	406	401	313

Dane uzyskane ze Stowarzyszenia „Monar" Poradni Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień utrzymują się na podobnym poziomie co w latach poprzednich

Używanie substancji psychoaktywnych.

Liczba pacjentów używających daną substancję	Kolejne lata		
	2014	2015	2016 (I połowa)
Ogólna liczba pacjentów z problemem używania lub uzależnienia od substancji psychoaktywnych	406	401	313
Marihuana	241	252	202
Amfetamina	103	117	102
Silnie działające opiaty i opioidy	5	4	2
Kokaina	8	8	5
Nowe substancje psychoaktywne (tzw. „dopalacze”)	137	151	106
Leki kupowane bez recepty	192	178	124

Większość pacjentów miało problem z używaniem bądź uzależnieniem od więcej niż jednej substancji psychoaktywnej. Bardzo często wymienione w tabeli substancje łączone są z alkoholem.

Powyższe dane wskazują, że problemy narkotykowe na terenie gminy Piła nie wykazują tendencji wzrostowych.

IV. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

1) Zadania na rzecz ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych.

1. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.
    a) wspieranie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w rozwijaniu działań edukacyjnych i informacyjnych na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających i substancji psychotropowych,
    b) udział w kampaniach edukacyjnych nt. narkomanii i zakup materiałów promocyjnych dla środowisk lokalnych.
2. Upowszechnienie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających i substancji psychotropowych.

2) Podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych działających na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki narkotykowej, takich jak: policja, straż miejska, kuratorzy sądowi, pracownicy OPiRPA, pedagodzy szkolni, psycholodzy, terapeuci, pracownicy świetlic socjoterapeutycznych, pracownicy oświaty, pracownicy MOPS i CPR, wychowawcy OHP, instruktorzy ZHP, pracownicy Ośrodka Wsparcia, placówek opiekuńczo- wychowawczych, pracownicy stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, członkowie Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, lekarze, pielęgniarki, zespół interdyscyplinarny poprzez organizowanie i udział w konferencjach, zajęciach warsztatowych, edukacyjnych w zakresie problematyki narkotykowej ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających i substancji psychotropowych oraz w zakresie podnoszenia umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej.

3) Wspomaganie merytoryczne i finansowe stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, kościelnych, działających na rzecz pomocy osobom dotkniętym problemem narkotykowym i wykluczeniem społecznym poprzez:

1. Udzielanie pomocy merytorycznej w organizowaniu imprez okolicznościowych, świątecznych, kulturalnych, sportowych itp.
2. Zakup materiałów edukacyjnych i plastycznych, żywności, usług cateringowych, zakup biletów do kina i wstępu na imprezy kulturalne i rekreacyjne, które są konieczne do przeprowadzania ww. form profilaktycznych.

4) Zadania w zakresie profilaktyki.

1. Zadania w zakresie profilaktyki uniwersalnej:
    a) realizowanie programów profilaktycznych, zajęć warsztatowych, edukacyjnych, socjoterapeutycznych wśród młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, których celem jest dostarczenie wiedzy na temat narkotyków, konsekwencji ich używania, rozwijanie umiejętności asertywnych w oparciu o własne zasoby,
    b) organizacja imprez okolicznościowych, kulturalnych, sportowych, profilaktycznych dla mieszkańców miasta Piły, których celem jest kształtowanie postaw prozdrowotnych, przeciwdziałanie inicjacji zachowań ryzykownych,
    c) spotkania dla rodziców, których celem jest dostarczenie informacji na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.
2. Zadania w zakresie profilaktyki selektywnej.
    a) realizowanie zajęć warsztatowych i socjoterapeutycznych wśród dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym, eksperymentujących z narkotykami, których celem jest nauka radzenia sobie w sytuacjach trudnych i problemowych bez sięgania po narkotyki,
    b) realizowanie zajęć warsztatowych, edukacyjnych dla rodziców, których dzieci sprawiają problemy wychowawcze wynikające z problemów narkotykowych.

3. Zadania w zakresie profilaktyki wskazującej.
    a) realizowanie zajęć warsztatowych i programów psychoedukacujnych wśród osób używających narkotyków, których celem jest udzielenie wsparcia, promowanie postaw abstynenckich jako wartości w życiu, motywacja do udziału w terapii i leczeniu,
    b) organizowanie obozów terapeutycznych dla osób będących w trakcie leczenia odwykowego.

V. Realizatorzy programu.

1) Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile.

2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.